

akcií, žalobní žádost na opatření a vydání jich jest nedůvodna. V dopisu žalované banky ze dne 21. června 1919 ovšem jest uvedeno, že tato banka připisuje 249 mladých akcií Z. ve prospěch depotu žalující firmy a v přílohách, obsahujících výpisy z účtu žalobkyně o jejím depotu, uvedeny jsou též tyto akcie; ale z toho nenásleduje, že žalovaná banka skutečně měla pro žalobkyni mladé akcie Z. v držbě nebo v uschování, ani že je pro žalobkyni obdržela nebo jí je sama přidělila; jsou to zápisy nesprávné, prohlášení nesprávná, která nelze pokládati ani za důkaz pro žalobní nárok, ani za právní důvod nároku tohoto. Ze spisu procesních, ani ze skutkových zjištění, obsažených v rozsudech nižších soudů, nelze dospěti ku přesvědčení, že žalovaná banka přidělila žalobkyni nové akcie společnosti Z. ani, že je vzala pro ni v uschování, ani, že žalobkyni oznámila, že jí je přiděluje, nebo že je pro ni v uschování bere. Slyšení znaleci neoznali, že upisovací místo přiděluje akcie; prohlásili ovšem, že upisovací místo oznámí po skončení upisovací lhůty upisovateli počet přidělených nových akcií, tomu však sluší rozuměti tak, že oznámí upisovateli počet nových akcií, přidělených jemu osobou k tomu oprávněnou.

Čís. 2047.

Dodání potravin osazenstvu dolu za kompensanční uhlí, poskytnuté důlním podnikem. Proti podnikatelstvu lze vznést nárok z obohacení, nebylo-li kompensanční uhlí včas dodáno a stalo-li se dodání jeho napotom nemožným.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1922, R I 1201 22.)

Žalobce dodal na základě úmluvy v září 1919 osazenstvu dolu žalované důlní společnosti 600 hus, proti čemuž osazení mu měli zaplatiti 20 Kč za kus, žalovaná společnost pak za kus 4 q uhlí. Osazenstvo kupní cenu zaplatilo, žalovaná důlní společnost však uhlí nedodala, ježto svolení, udělené k tomu uhelným inspektorátem, bylo ministerstvem veřejných prací prohlášeno neplatným. Žalobu o doplatek kupní ceny, záležející v rozdílu mezi kupní cenou, již zaplatilo osazenstvo, a výdaji, jež měl žalobce s opatřením husí, procesní soud prvního stupně zamítl, maje za to, že žalované důlní podnikatelstvo se zavázalo dodati kompensanční uhlí jen pod podmínkou příslušného schválení, a že, když k němu nedošlo, podnikatelstvo se neocitlo v prodlení. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkauje pravomoci, o ní dále jednal a ji rozhodl. Důvody: Žalov. sama uvedla v žalobní odpovědi, že osazenstvo její šachty A. III. uzavřelo se žalobcem s jejím přivolením kupní smlouvu o husách a že se při tom zavázalo, dodati žalobci za 500 hus 200 tun a za 100 hus 40 tun uhlí za úředně stanovené ceny dle vyhlášky s tím předpokladem, že bude povolena kompensanční dodávka uhelným syndikátem. Naproti žalobci jako kupci a dodavateli hus, určených pro osazenstvo, jsou dvě strany jako plátců kupní ceny, osazenstvo ze šachty A. III., které mělo připlatiti za každou husu 20 K, a žalovaná, která mu za ně měla dodati smlouvené množství uhlí. Každý z těchto dvou závazků jest pouze potud samostatným, pokud

podle kupní smlouvy měl každý z obou zavázaných plnit jen svůj příslíbený závazek a neměl ručiti za závazek druhého. Dodav husy, může žalobce požadovati podle § 1062 obč. zák. vzájemné plnění za husy jak od osazenectva tak od žalované. Je nesporno, že bylo uděleno povolení uhelným inspektorátem k dodání kompenzačního uhlí za husy, že žalobce skutečně dodal šachtě A. 17. července 1919, jak on tvrdí, 600 hus, jak udává žalovaná jen 595 hus, že husy byly rozděleny mezi osazenectvo, že žalobce za ně obdržel to, co osazenectvo mělo platiti a že má za žalovanou kompenzační uhlí. Jest dále nesporno, že proto se neuskutečnila dodávka tohoto uhlí se strany žalované, poněvadž povolení, uhelným inspektorátem již udělené, bylo později ministerstvem veřejných prací prohlášeno za neplatné. Jest všeobecně známo a nepotřebuje proto dokazu, že se dodavatelé potravin spokojovali onoho času jen proto s tak skromným platem v hotovosti za potraviny, protože zbytek kupní ceny získali při dalším prodeji uhlí, dodaného jim uhelným podnikem, ježto byla tehdy všeobecná nouze o uhlí a dodavatelé platili za uhlí jen úředně stanovené ceny. Bylo tedy onoho času kompenzační uhlí skutečně platidlem kupní ceny potravin. Jinak jest tomu ovšem nyní, kdy je přebytek uhlí a žalobce nemá již vyhlídky, že uhlí, které by mu žalovaná společnost za nynější ceny dodala, s výtěžkem dále prodá. Ředitel žalované uhelné společnosti vypověděl jako svědek, že kompenzační obchody spadají do roku 1918 a 1919, že tehdy hrozily násilnosti horníků, kdyby nebylo jim povoleno. Podle toho byla žalovaná uhelná společnost těmito poměry nucena, by pomohla osazenectvu k lacínějším potravinám opatřením kompenzačního uhlí. Kdyby nebyl žalobce dodal husy osazenectvu, byla by musela žalovaná společnost opatřiti potraviny jinak, nebo, jak sama uvádí, byla by musela platiti dělníkům vyšší mzdy a nebyli by vedoucí úředníci jisti svým životem. Žalobce dodal husy zřejmě jen za předpokladu, že obdrží mimo peněz v hotovosti též kompenzační uhlí. Dulní podnik převzal tyto potraviny a nechal je rozdělit mezi osazenectvo. Musí tedy žalovaná společnost smlouvu také se své strany splniti a, poněvadž není podle vlastního udání společnosti již možná dodávka kompenzačního uhlí, tak jak bylo požadováno, musí žalobci to, co obdržela, to jest výhodu, že osazenectvo potravinami bylo uspokojeno, aniž čím z vlastního k tomu přispěla, čímž bylo zabráněno, že její úředníci nebyli na životě ohroženi, takovým způsobem nahraditi, by ze škody neměla užítu, (§ 1447 obč. zák.). Žalovaná společnost namítla proti návrhu žalobce, aby žalovaná byla přidržena k dodávce uhlí za ceny všeobecně podle vyhlášky v roce 1919 platné, nemožnost plnění, poněvadž cena uhlí později tak stoupla, že nyní uhelná dávka činí tolik, kolik svého času činila cena uhlí, a vyjádřila tím nejlépe sama, že se od té doby poměry změnily v neprospěch žalobce tak, že jest oprávněn, místo dodávky uhlí žádati interese. Na základě § 1431 obč. zák. má žalovaná společnost nahraditi žalobci, oč byl poškozen a žalovaná obohacena, to jest cenu, kterou husy tehdy měly, pokud nebyly kryty kompenzačním uhlím. Bylo by pravým opakem spravedlnosti, by žalobce utrpěl škodu, ač žalované společnosti z nouze vypomohl a jejím dělníkům zaopatřil potraviny, k jejichž opatření také žalovaná přispěla. (§§ 1037 a 1041 obč. zák.). Zažalovaný nárok jest v zásadě oprávněn. Ohledně výše jeho jest však sporná věc ještě nezralá, poněvadž není dosud zjištěno, jaké množství

uhlí má žalovaná společnost ještě dodati a kolik hus bylo skutečně dodáno.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Skutkové zjištění odvolacího soudu, že žalovaná převzala naproti žalobci závazek, dodati za husy smluvené množství kompensačního uhlí s tím předpokladem, že bude povolena kompensační dodávka uhelným syndikátem, spočívá na vlastním výslovném doznání žalované v její žalobní odpovědi, odpovídá mu úplně i předpisu § 266 c. ř. s. a soud odvolací je proto na toto skutkové zjištění soudu odvolacího vázán, nemaje práva je přezkoumati (§ 503 c. ř. s.). I v otázce, zda je žalobní nárok oprávněn z důvodu bezdůvodného obohacení, je přisvědčiti soudu odvolacímu z důvodů, jím v podstatě správně uvedených, k nimž se poukazuje a dodává: Soud odvolací dle obsahu spisu, dle pravé příčiny a účelu sporného kompensačního obchodu správně dovodil, že by žalovaná byla musila svému osazenstvu opatřiti potraviny, dodané žalobcem, jiným způsobem, nebo platiti mu vyšší mzdy, t. j. odpovídající tehdejší ceně potravin, kdyby si jich nebyla opatřila obchodem kompensačním. Jinak řečeno kompensačním obchodem platila se vlastně osazenstvu větší mzda ve způsobě dodávek laciných potravin a laciné dodávky ty byla nucena opatřiti žalovaná jako zaměstnavatelka mzdu vyplácející. Kompensační obchod byl proto k dobru žalované, ona měla z něho užitek, nemusíc opatřiti svému osazenstvu laciné potraviny za drahé peníze, nebo platiti poměrně vyšší mzdu. V tom právě spočívá její obohacení ze škody žalobce, která mu vzešla nesplněním smlouvy s její strany za předpokladů, které měly obě strany patrně na mysli při sjednání smlouvy, totiž že dodávka uhlí se uskuteční tak, aby žalobce odprodejem kompensačního uhlí mohl i hradit vlastní nákupní cenu lacině dodaných potravin. Jedním z takových předpokladů, jak soud odvolací zjistil, bylo též povolení uhelného syndikátu ke kompensační dodávce a nešlo tu tedy o podmínku, jak žalovaná chce tvrditi.

Čís. 2048.

Zákon ze dne 17. července 1919, čís. 421 sb. z. a n., kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění.

Tvrdili-li starousedlíci při zakládání pozemkové knihy právo služebnosti k obecním pozemkům, a, byvše k odporu poukázání na pořad práva, žaloby nepodali, právo jejich však zůstalo přes to vtěleno, nejde o právo soukromé, nýbrž o užívání nemovitostí ve smyslu § 70 ob. zřízení pro Čechy.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1922 J. I 1251/22.)

Soud první stolice vyhověl žádosti okresní správní komise o vklad výmazu práva užívání, jež příslušelo na nemovitostech obce H. vlastníkům určitých usedlostí. Rekursní soud žádost zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.